

PAULOVA'EA OMOMBE'U COLOSSOSPEVA'EA PE

Carta de Paulo aos Colossenses

1 ¹ Jihī ko Pauloramo Jesus Cristo'ga moirūharamo jiporavykyavo Tupana'ga pe Cristo'ga mombe'gwovo. A'erekī nahā Tupana'ga opota. Kiro ji ikwatijarukari imondouka pe me Timóteo'ga pavēi. Timóteo'ga oko nhaneirū'ga ojikoga ġwaramo Jesus'ga rehe nhande pavēi. ² Ore ja ko pe Tupana'ga remimo'ēhara pejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Peko pe oreirū'a'ero pepohire'yma Cristo'ga hugwi pejikovo gareheva'ero. Kiro ore ikwatijarukari imondouka pe me perope cidade de Colossos pe.

Kiro ore ei: Nhanderuvete'ga Tupana'ga ti tomombyry pe me Jesus Cristo'ga pavēi nhandepojykaharete'ga pavēi. Tonoğatu ti ġa pepy'a, oro'e ore.

Onhi'i Paulova'ea Tupana'ga pe Colossospeva'ea repyga

³ Tupana'ga ko nhandepojykaharete'ga ruva'ga Jesus Cristo'ga ruva'ga. Nane'ymi ore nħi'līgi Tupana'ga pe pe ndepyga.

—Ndepyr hete nde, oro'e ore Tupana'ga pe. A'erekī nde erembojiko Colossospeve'ga Cristo Jesus'ga rehe ġa pokoga, oro'e ore ga pe.

⁴ Nahā ore ei ga pe jipi pejikoga kwahavypyagwera jate. A'erekī Epafras'ga pe mombe'u ore ve. “Colossospeve'ga ojiko hete Cristo Jesus'ga rehe,” ei ga ore ve. “Oarō hete ġa Tupana'ga remimo'ēhara'ġa nhaporemo.

⁵ Nahā Colossospeve'ga ndekoi. A'erekī ġa e'i: ‘Aerē po ti nhande hoi yvagi pe nhandejupa Tupana'ga pyri nehē,’ ei ġa,” ei ga pe mombe'gwovo ore ve.

Epafras'ga omombe'u pehoaġwama pe me heikwehe. A'erekī ga omombe'u pyryva'ea a'itituhēva'ea pe me Cristo'ga mombe'uypyrame pe me. A'ea rupi ga ei heikwehe: “Uhura'ja ti Cristo Jesus'ga yvaga hugwi nhande rerogwovo ojupi yvagi pe Tupana'ga pyri nhande jikogame Jesus'ga rehe. Ga omano nhande repyga imomboa nhanderekote'varuhua. Pevo ti nhande ruvi Tupana'ga pyri Cristo'ga pavēi avuirama nehē. A'erekī Tupana'ga e'i na,” ei Epafras'ga pe me imombe'ukatuavo heikwehe.

⁶Omombe'u ga pe me pyryva'ea a'itithēva'ea Cristo'ga mombe'urame pe me. Na jitehe ġa imombe'umbe'ui koji'ive'ġa pe ġagwyri pe nhaporem. Henduvame ġa jikogi Cristo'ga rehe okokatuavo ojipe'ġa pe. Nahā pe jikogi ga rehe no pejikovo katu hendukatupyagwera jate Tupana'ga pyryva pejive. Ikwhahavame pe ei: "A'iti tuhē! Tupana'ga pyry hete nhande ve!" pe'e pe.

⁷Epafras'ga omombe'u Tupana'ga pyryva pe me heikwehe. Oraoř hete Epafras'ga. Ga ko oporavyky ore ja Jesus Cristo'ga mombe'gwovo. Nahā ga Cristo'ga nhi'ipo'rui pe pokoga oporavykyavo Cristo'ga pe ophire'yma ga hugwi. ⁸Gaha pe mombe'u ore ve. "Oarō hete Colossospeve'ġa Jesus'gareheve'ġa. A'ereki Tupana'ga ra'uva ġa arōheteuka ġa pe," ei ga pe mombe'gwovo.

⁹Nurā pendekokatua kwahavirē nane'y mi ore nhi'iġi Tupana'ga pe pe ndepyga. Ga pe ore ei: Emombaragwahapavuka ti Colossospeve'ġa pe enhimimbotarimova'ea. Embo'euka ti ġa eja'uva pe tokwaha pa ti ġa nhiremimbotarimova'ea javo, oro'e ore ga pe. ¹⁰A'ero ti ġa ndekokatui nde javijitehe nde mbohoryheteavo jipi nehē. Ojipe'ġa pe ti ġa ndekokatupavi nehē no, oro'e ore Tupana'ga pe. Nane'y mi koji'i ti ġa nde kwahakwahavi nehē no nahā Tupana'ga opota javo.

¹¹Ikatu ndereaporogita popoakahetea ojipe'ġa ndeaporogita popoakahetea hohe pa, oro'e ore Tupana'ga pe. Ndereaporogita popoakahetea javijitehe tuhē ti Colossospeve'ġa ndeaporogita popoakahetea nehē no. A'ero ti nane'y mi ġa nhimomiranami hahya pe onhimonha'ngae'yma nehē no. Hahyrame ġa pe nehē po ti ġa ndoryndoryvamo nehē no, oro'e ore Tupana'ga pe. ¹²Ġa po ti e'l i nde ve nehē no: "Api, ndepyry hete nde." A'ea ti ġa ei nde ve nehē gaha nhanderuvete'ga javo, oro'e ore Tupana'ga pe. Nahannahā ti ġa ndekokatupavi nehē nde ġa pokogame, oro'e ore Tupana'ga pe.

Pyry nhande ei Tupana'ga pe: Api, ndepyry hete nde. A'ereki ga nhande mombyry nhanderekote'varuhua momboa nhande mongovo ġwemimo'ēharamo. Nurā ko yptytunahivuhua'javamo nhande ve a'ea rupi. Ağwamo Tupana'ga hendukatuuksi nhande ve gwa'yra'ga nhi'iġa ġwemia'nghetehara'ga nhi'iġa. Nahā Tupana'ga imombigi Diabo'ga nhi'iġa rendukatua yptytunareheve'ga nhi'iġa rendukatua. ¹⁴Tupana'ga ra'yra'ga nhande mbopiro'yi nhanderekote'varuhua hugwi imomboa omanomo ġwaramo gweko reka'voguka. Nurā ga nohenonhukara'javi Tupana'ga pe nhanderekote'varuhua.

Cristo'ga oko ojipe'ġa hohe pa okopyavo ġwaramo

¹⁵Ndihepiagi nhande Tupana'ga.

A'erek ga ndaha'oi.

Tihepia reki nhande gara'yra'ga Cristo'ga. Cristo'ga ko Tupana'ga javijitehe. Jypy'a Cristo'ga oko.

A'ea rupi ko ahā ve yvyakotyva'ea. Ahā ve yvyakotyve'̄ga no.

Nurā Cristo'ga reko'i Tupana'ga rembiapoa hohe pa okovo āa
nenonde okopyavo āwaramo.

- ¹⁶ A'erek Tupana'ga oapopavuka Cristo'ga pe yvagipeve'̄ga
yvagipeva'ea reheve yvyakotyve'̄ga ndeheve yvyakotyva'ea reheve.
Oapopavuka ga ga pe aherembiepiagipyra aherembiepiagipyra'̄ga ndeheve
aherembiepiagipyre'yma reheve aherembiepiagipyre'yma'̄ga ndeheve.
Ga oapopavuka ga pe yvagipeve'̄ga nduvihava'̄ga āanduvihava'vil'̄ga ndeheve
ipopoakaheteve'̄ga ndeheve ipopoakaheteve'āgandeheteve'̄ga ndeheve.
Āa nhaporemo omondomondouka ojipe'̄ga āwemimbotarimova'ea
rehe opopoakahetero.

Nahā Tupana'ga oapopavuka āgahā mbatera reheve toapo pa ti
jira'yra'ga ojive javo.

- ¹⁷ Cristo'ga oko ypy. Aerē ga oapo pa.
Okoji pa garembiapoa ga herekorō āwaramo.

- ¹⁸ Cristo'ga rehe nhande jikogi.

Ga ko nhanderuvihavuhuhete'ga.

Nurā nhande ei ga pe: Ga ko nhaneakaāga.
Xako nhande ganhi'līga rupi nhandekovo gareheva'ero.
Nurā nhande ei nhandejive: Nhande ko Cristo'ga ra'oa.

Gaha ombopyahu nhandereaporogita
tuhu ti āa Tupana'ga pyri okovo avuirama nehē javo.
Ga ti nhande mongoi pevo ore mombytavo nehē.
A'erek ga okweraval'javypy omanoa hugwi omanoa'jave'yma
tako ti ji āa hohe pa mbatera hohe pa no huvhavuhuhetero javo.

- ¹⁹ A'erek a'ea pyry hete Tupana'ga pe garuva'ga pe.
“Toko ti ga ji javijitehe,” ei Tupana'ga.
“Toko ti ga ojipe'̄ga hohe pa mbatera hohe pa no ji ja,” ei ga
gworygworyvamo.
²⁰ “Oko te'varuhu āa. Ndapotari ji āandekote'varuhua.
Pyry ti ga manoi yva rehe āa ndepyga āa nhaporemo a'ero nehē,” ei ga.
“Ga gweko'a reka'vogukaro āwaramo omanomo yva rehe ti ji
yvyakotyve'̄ga ndeaporogita rerojiji yvagipeve'̄ga ndeaporogita
reheve āgandaporogita mohiātatupava nehē.
Nahā ti ji jirekokatuukari āa pe nehē Cristo'ga manoro āwaramo, ei
Tupana'ga.
Ga gweko'a reka'vogukaro āwaramo ti ji herojijiypavi yvyakotyva'ea
yvagipeva'ea reheve imohiātatupava nehē.

Nahā ti ji jirekokatuukari a'ea pe nehē Cristo'ga manoro ġwaramo,” ei Tupana'ga.

Na tuhē reki. Cristo'ga omano yva rehe. Tupana'ga omohiġatu pa.

21-22 Pehe Colossospeva'ero ymya'ī peko te'varuhu heikwehe. A'ero napehendupotari Tupana'ga nhil'iġa ga arōe'yma pejikoty'are'yma ga pavēi. Korogwe reki Tupana'ga pendeaporogita rerojiji hendukatuuka pe me onhi'iġa gara'yra'ga manoro ġwaramo. Nahā ga pendeaporogita mohiġatui ojirekokatuuka pe me. A'ero ga ei pe mombe'gwovo: “Pyry hete ġa. Oko katu ġa. Nahenonha'javi ji ġandekote'varuhua ġa pe. A'ereki mbatera ndojara'javi ġa ndehe.” A'ea ga ei pe ndepiaga.

23 Penhimomirana ti Cristo'ga mombe'ua reroviaheteavo a'ero pejikoga ga rehe jipi pejipopoakaramo. Taperoviari ti hajihева'ea. Ymya'ī Cristo'ga mombe'ua renduvame pe jikogi ga rehe heikwehe. Nurā pe ikwahavi javo: “Cristo'ga ti nhande rerohoi ojupi nhande mongovo Tupana'ga pyri avuirama nehē,” pe'e pe herovia. Taperoviapigi ti a'ero!

Yvyakotyve'ġa pe nhaporemō ġa Cristo'ga mombe'ui Cristo'ga ti nhande mongoi Tupana'ga pyri nehē javo. Jihī amombe'u a'ea ojipe'ġa pe no. A'ereki ymya Tupana'ga e'i ji ve: “Eho ti Cristo'ga mombe'gwovo ġa pe,” ei ga ji ve.

Paulova'ea oporavyky pyryva'ea mombe'gwovo

24 Pe Cristo'ga mombe'ua renduva ġwaramo ġa imondoi hahyhetea ji ve. Kiro ji roryroryvamo reki a'ea rehe. Hahyrame ji ve ji ipo'rūpavi hahya Cristo'ga py'rovo. Tahahy tuhē ahe ve. Apo'rū pa ji hahya Cristo'ga ra'oa repyga. Gara'oa a'e ko ji ġa pe – kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe.

25 Ymya Tupana'ga ei ji ve: “Ekwahavuka ti ġa pe – kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe. Epoko ti ġa imombe'upava nhinhl'iġa Cristo'ga mombe'gwovo.” A'ea ga ei ji ve pe pokoguka judeus'ġarūiva'ea pokoguka.

26 Ymyahū Tupana'ga ndokwahavukari ġwembiepiukaripyre'yma ymyahūva'ea pe aheral'yrava'ea pe no. Aġwamo reki ga ikwahavukari ġwemimo'ēħħaral'ġa pe ġwembiepiukaripyre'yma. 27 Tupana'ga e'i: “Tokwaha pa ti nhiremimo'ēħħaral'ġa nehē. Cristo'ga ti topojyka pa vvyakotyve'ġa nhaporemō judeus'ġarūive'ġa vehevi nehē. ġa pojykaramē ti ga ġa nderuri ojupi ġa mombytavo ji pyri avuirama opyryvamo ġa pe nehē, ei ga. A'ea ji akwahavuka pota,” ei Tupana'ga. “A'ea ko nhiremimo'ēħħaral'ġa pe. ġa ikwahavuka ġwemimo'ēħħaral'ġa pe.

28 Nurā Cristo'ga ore oromombe'u ġa pe nhaporemō ġa momoranduva pekwha ti Cristo'ga javo. Nahā ore ga kwahavukari ġa pe ġanaġanani. ġa mbo'ekwahapava ore ġa mbo'ekatupavi Cristo'ga rehe tojiko hete ti ġa Cristo'ga rehe okokatuheteavo javo. Nahā ore ġa mbo'ekatui. A'ereki ore oro'e: Tikatu hete ti ġa Tupana'ga rovai pyteri pe Tupana'ga nhil'iġa kwahaheteavo Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo ġa pavēi. 29 Nurā jihī no ji aporavyky hete Cristo'ga mombe'gwovo Cristo'ga popoakara po'rūavo ga ji mbopopokaħetero ġwaramo.

2 ¹Aporavyky hete ji nhi'ağataramo pe ndehe takwahavuka ti ji ġa pe Tupana'ga nhi'iğä javo. Jiporavyky pe pekwha. Aporavyky hete ji nhi'ağataramo Laodicéiapeve'ğä ndehe no – kiroki ġa ojiko Cristo'ga rehe onhimono'ono'oğa pevo tihendu Tupana'ga nhi'iğä javo. Ojipe'ğape'ğä pe Jesus'gareheve'ğä pe ti ji takwahavuka ganhi'iğä no. Ģa nhaporemō ndajirepiagi ve jira'oa kwahave'yma. Pe nhaporemō ndajirepiagi ve no.

²Nhi'ağata ji pe ndehe ġa ndehe no jiporavykyheteavo tokoveveuhua'javyme ti ġa javo. Jiyyteri pe ji ei ipota pe me ġa pe no: Tonhoarō hete ti ġa ovy'a ojogwehe. Tokwaha ti ġa a'itituhēva'ea. Po ġa a'itituhēva'ea kwahavi, a'ero koji'l'i ti ġa Tupana'ga rembiepiukaripyre'yma'ga kwahahetei tuhē nehē. Garembiepiukaripyre'yma'ga ko Cristo'ga tuhē. A'ea nhaporemō ji apota javo jijapyakavo pe ndehe ġa ndehe no jiporavykyavo.

³Ikatu hete Tupana'ga rembikwahava. Omombaragwaha pa ga. Onhimi nhande ve garembikwahava. Cristo'ga jate okwahavuka pa garembikwahava.

⁴A'ea ji ei pe me pekwha ti javo. Nurā ti pe napenhimandyjukari ojipe'ğä pe ġa imombel'urame hajihea pe me nehē. Ikatu po pe me ġa nhi'iğaturame o'mberö. Tapenhimandyjukari ti ġa pe, a'e ji pe me. ⁵A'ereki jireapororoğita oko pe pyri ji rekoe'yname pe pyri. Ikwahava pendekoa ji roryroryvamo. A'ereki pe peko katu pejohupe pejikoheteavo Cristo'ga rehe penhimboitavo.

Nahanahā nhande xajikoty'a Cristo'ga pavēi

⁶Pejiko pe Cristo Jesus'ga rehe heikwehe imomboruka pejikote'varuhua gaha ko nhanderuvihavuhuhetero javo. Na jitehe ti pejiko jitehe ga rehe xako katu ti nhandejikoty'a ga pavēi javo. ⁷Nane'yymi ti peko Cristo'ga rehe pepohire'yma ga hugwi. Koji'l'i ti peko katu hendukatuavo ganhi'iğä. Koji'l'i ti pejiko hete ga rehe pejikoty'a ga pavēi. A'ea rehe Epafras'ga pe mbo'ei heikwehe nahanahā ti peko javo. Nane'yymi ti pe'jipe'ji Cristo'ga pe: "Ndepyry hete tuhē nde nhande ve." A'ea ti pe'ji.

⁸Penhimboko'i ti pejjupa. Tapenhimandyjukari ti ojipe'ğä pe. Ģa ġwendukatuuka pota pe me onhi'iṭehea pe mbopohipota Cristo'ga hugwi. Imombe'gwovo o'mbea ġa nhi'iğatui pe me onhi'iṭeheavo pe moandyandyipota. A'ea ġanemboypyä tuhē ombojihu ojapyakateheavo gwakykwepohara'ğä mbo'eavo hehe. "Nahanahā yvya hako yvaga pavēi po rimba'e," ei ahe. "Nahanahā ti xako," ei ahe gwakykwepohara'ğä mbo'eavo.

Na rüi Cristo'ga remimbo'ea. Tapenhimandyjukari ti ġa pe a'ero. Cristo'ga hugwi ti tapenhimbopohirukari ġa pe. ⁹Uvame yvya koty okovo Cristo'ga gwepiuka pa nhande ve Tupana'ga rekokatua gareapororoğita. A'ereki ga oko Tupana'ga javijitehe. ¹⁰Nurā pe pavēi Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo Tupana'ga jikoty'ari pe pavēi no. Tupana'ga pendeapororoğita mbopyahui tuhē pe mboheapororoğitatukatuavo pe pokopava pe monhimomiranambava. Pyry hete pa pe me a'ero pe jikoty'aro ġwaramo Cristo'ga pavēi. Yvagineve'ğä nduvihava'ğä Tupana'gapyrive'ğä nduvihava'ğä

omondomondouka ū ūwemimbotarimova'ea rehe opopoakahetero gwuvihavamo. Diabo'gapyriva'ea anhaăga omondomondouka ojipea anhaăga ūwemimbotarimova'ea rehe opopoakahetero gwuvihavamo no. Cristo'ga ki a'e te oko ū hohe pa a'ea hohe pa no nhanderuvihavuhetero.

¹¹ Judeus'ga okytiuka gwa'yla'ga nakwanhapi'ria ūahā koi Tupana'gareheve'ga kiro javo. Cristo'ga ki a'e te omanoro ūwaramo yva rehe omombo hete pendekote'varuhua ūahā koi jireheve'ga kiro javo. "Tokote'varuhupotara'javyme ti ū a'ero kiro," ei ga omanomo pe ndeypyga. Nahā ojikoty'aro pe pavēi Cristo'ga pendeaporogitaturuahūa mombigi pe jikogame ga rehe.

¹² Penhimobatizaukaramē pe ei a'ero: "Ymyahū Cristo'ga omano tamombo ūandekote'varuhua javo. A'ero ū ga tymi. Omanorame Cristo'ga omombo jirekote'varuhua ji hugwi. Ga jikoty'aro ūwaramo ji pavēi jireaporogitaturuahūa opi a'ero." Nahā pe ei penhimobatizaukaramē. A'ea rupi pe ei no: "Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe Cristo'ga pavēi nhande jikoty'aro ūwaramo Tupana'ga nhandereaporogita imbopyahui opopoakara pyvō. A'ereki nhande xajiko Tupana'ga popoakara rehe," pe'e pe penhimobatizaukaramē.

¹³ Ymya'ī pendeaporogita ndipyahui ve heikwehe. A'ea rupi Tupana'ga pe pe peko omanovel'ga ja a'ero. A'ereki ga e'i: "Ji ve ko ū ga ambotehea imombigukare'yma ūwaramo gweaporogitaturuahūa. Ji ndajikoty'ari ū ga pavēi a'ero. A'ereki ū ga okote'varuhu," ei Tupana'ga.

Ağwamo Tupana'ga ombopyahu pendeaporogita imomboa pendekote'varuhua nhaporemo Cristo'ga jikoty'aro ūwaramo pe pavēi. Ymyahū Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe Tupana'ga pendeaporogita imbopyahui.

¹⁴ Ymya nhande nihendukatui ū Tupana'ga nhil'iga mombe'urame nahanaħā ti ahe toko katu javo. Emo Tupana'ga ohy reki nhanderekote'varuhua mbojaragwera. A'ereki Cristo'ga omano yva rehe nhanderekote'varuhua momboa. Nurā Tupana'ga ei: "Ndatekwawa'javi ūandekote'varuhua mbojaragwera rehe kiro," ei ga.

¹⁵ Omanomo Cristo'ga imombigi Diabo'gapyriva'ea popoakara anhaăga popoakara. Anhaăga omondomondouka ojipea anhaăga ūwemimbotarimova'ea rehe ipopoakaheteva'ea ipopoakaheteva'earheheva'ea pavēi. Ipopoakara mombigipyra Tupana'ga hepiukapavi tuhē ojipe'ga pe Cristo'ga mbojirovia a'ea rehe.

¹⁶ Nurā ti tapenhimbo'eukari ojipe'ga pe ha'oa rehe. A'ereki ū ga e'i jupe: "Gwiġwia ahe ndo'ui. Gwiġwia ahe to'u." Tyhya pe ū ga ei: "Gwiġwia ahe ndo'ui. Gwiġwia ahe to'u." ū ga e'i: "Tokwaku ahe toryva aporame ano nanani. Toapo ahe toryva jahya porame no ikwakuva. Nahanaħā ahe toko sábado rupi ikwakuva," ei ū ga.

A'ea rehe nhaporemo tapenhimbo'eukari ti ū ga pe. ¹⁷ Ganemimbo'ea nhaporemo ko aere'l'īva'ea ra'angava nahanaħā ti Cristo'ga rurame javo. Okorame ūganemimbo'ea rehe ahe ikwaha'vi aerēva'ea pyry hete ti nehē

javo. Ahe ndokwahapavi reki. Ĝanemimbo'ea rehe ndatekwava'javi kiro. A'ereki Cristo'ga tuhē uripe reki. Nurā ojikogame ga rehe ahe ikwahahetei tokoa'javyme ti ahe ĝanemimbo'ea rupi a'ero javo.

¹⁸ Taperoviari ti ga – kiroki ga e'i tehe: “Ji ko ako tehe. Nanhimbohetei ji. A'ea ti ahe te'i ji pavēi,” e'i tehe ga. “Tombohete ti ahe Tupana'gapyrive'ĝa yvagipeve'ĝa okoteheavo ĝa ko jiruvihavuhuhete'ĝa javo. Nahā ti xa'e,” ei ga ikwahave'yma. “Ahepija ji yvagipeve'ĝa,” ei ga o'mbero. Omoandyandyi pota ga ahe jahi akwaha hete javo tehe. Ndokwahavi reki ga onhimboheteavo. Gareaporogita tiruahū. Taperoviari ti ga. Ganhi'iĝa rupi pe ndekorame ga ndogwerekoukari pe me pyryva'ea Tupana'ga hugwi.

¹⁹ Nanongara'ga ndojikoty'ari Cristo'ga pavēi okoe'yma ganhi'iĝa rupi.

Nhandejikoty'aro ĝwaramo Cristo'ga pavēi ga pe nhande xa'e nhaneakaĝa. A'ereki Cristo'ga ko nhanderuvihavuhuhete'ga. Ganhi'iĝa rupi nhandekovo ĝwaramo xa'e nhande: Nhande ko Cristo'ga ra'oa nhandejikoga Cristo'ga rehe. Nane'yimi Cristo'ga nhaneakaĝamo nhande pokopokogi nhande monhimbopopoaka nhande mbojogwerekokatuavo. Nahā Cristo'ga nhande pojykai hendukatuuka nhande ve Tupana'ga nhi'iĝa.

²⁰ Cristo'ga omano tamombo ĝandekote'varuhua javo. Nurā Cristo'ga pavēi pe jikoty'aro ĝwaramo pendeaporogitatiuruahū opi. Nurā pe ndekoi ojipe'ĝa ja rūi avo yvya koty ĝandeaporogitatiuruahūrame. A'ereki nahā ĝanemimbo'ea e'i: “Nahanahā yvya hako yvaga pavēi po rimba'e. Nahanahā ti ahe toko,” e'i ĝanemimbo'ea. Peko pe ĝa ja rūi. Maranameuhū pe ndekopotara'javi ĝanemimbo'ea rupi naerū? Tapekoal'javi hehe. ²¹ E'i: “Topyhygyme ti ahe ġwiĝwia mbatera. To'uyme ti ahe tahepia javo. Topokogyme ti ahe hehe,” e'i ĝanemimbo'ea. ²² A'ea nhaporemo opa ahe i'urame. Kiroki opa ahe i'urame – a'ea pe nhaporemo ĝanemimbo'ea e'i. A'ereki nanongara rehe ko ĝa ojapyaka avo yvya koty. A'ea ko ĝanemimbo'ea.

²³ Ojipe'ĝa ĝanemimbo'ea renduvypyrame po ĝa ei: “Pyry ĝanemimbo'ea. Okwaha hete ĝa Tupana'ga mboheteavo,” e po ĝa. Ikwahave'yma ĝa ei a'ea ĝanemimbo'ea renduva. Tiruahū reki ĝanemimbo'ea. A'ereki ġwemimbotarimova'ea rehe ĝa oko nahanaħā ahe ombohete Tupana'ga javo. Tupana'ga mbohete tehe reki ĝa. Tupana'ga remimbotarimova'ea rehe rūi ĝa ndekoi.

Ĝanemimbo'ea renduvame po ĝa ei: “Pyry ĝanemimbo'ea ĝa erame: ‘Ahe nonhimbohetei hamo,’” e po ĝa.

Ndapryyvi reki ĝanemimbo'ea. A'ereki ĝa onhimbohete reki javo.

Ĝanemimbo'ea renduvame po ĝa ei: “Pyry ĝanemimbo'ea ĝa erame: ‘Ojipejipea pe ahe tonhimomirana onhimondoheteavo onhi'iĝa rupi. Ahe ndo'ui ġwiĝwia ojipea no.’ Nahanahā ĝanemimbo'ea pyryva'ea,” e po ĝa henduva.

Tiruahū reki ĝanemimbo'ea. A'ereki a'ea rupi okorame ahe nonhia'ngukatui ojirekokatue'yma. A'iti a. Ndatekwava'javi ĝanemimbo'ea rehe. A'ereki ĝanemimbo'ea nomombigi aherekote'varuhua.

Nhandereaporogitaturuahua; nhandereaporogitapyahua

3 ¹Tupana'ga ombogwera Cristo'ga gamanoa hugwi ga mbopyahuavo. Na jitehe pe pavēi Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo Tupana'ga pendeaporogita mbopyahui. Pepota ti pyryva'ea yvagi pe Tupana'ga pyri a'ero. A'ereki pevo Cristo'ga oapy Tupana'ga pyri Tupana'ga johukoty rūi okovo nhanderuvihavuhuhetero. ²Penhimbovy'a ti pyryva'ea rehe yvagipeva'ea rehe. Yvyakotyva'ea rehe rūi ti penhimbovy'a. ³A'ereki pendeaporogitaturuahua opi. Omanorē omanove'ga nonhimbovy'ara'javi yvyakotyva'ea rehe. Omanove'ga ja pe napenhimbovy'ara'javi yvyakotyva'ea rehe pendeaporogitaturuahua pigirē. Pe pavēi Cristo'ga jikoty'aro ġwaramo pendeaporogitapyahua hekokatui yvagi pe Tupana'ga pyri Cristo'ga pavēi. Pevo Tupana'ga pendeaporogitapyahua rerekō katu pe me Cristo'ga reheve. ⁴Cristo'ga pavēi nhandejikoty'aro ġwaramo nhande reaporogitapyahuro nhandekovo. Aerē po ti Cristo'ga ukwahavamo ua'java nehē. A'ero ti pe ukwahavamo ga pavei gakatukatua rerekovo nehē.

⁵Nurā pemombi hete ti penhimimbotarimova'ea ite'varuhuva'ea pejipygwa'jave'yma hehe. Taperekoa'javi ti penhimbireko'garūive'ga. Tapeakwahave'ymuhūa'javi ti ġa nderekote'varuhuva'jave'yma. Tapepotaruhua'javi ti ġa. Tapepotate'varuhui ti. Tapepotaruhua'javi ti ojipe'ga apoa. A'ereki nahā pe ġambatera arō Tupana'ga arōa hohe. ⁶Kiroki ġa nahā oko te'varuhu pota okoe'yma Tupana'ga nhi'iġa rehe – ġa ndehe Tupana'ga onhimonha'nga. ⁷Ġa ja pehe peko te'varuhu no heikwehe.

⁸Aġwamo ti tapekote'varuhua'javi! Aġwamo ti pepohi pejikote'varuhua hugwi a'ero. Tapenhimonha'ngaa'javi ti. Tapenhimboahiva'javi ti. Tapetiruahūa'javi ti. Tapembotegweteal'javi ti ojipe'ga.

Tapenhi'ite'varuhua'javi ti ojipe'ga pe. ⁹Tape'mbea'javi ti pejohupe. A'ereki pe pepohi pejeaporogitaymyana hugwi pejikote'varuhua'jave'yma.

¹⁰Pendeaporogita ipyahu aġwamo. A'ereki ymya'ī Tupana'ga ombopyahu pendeaporogita pejikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Nane'ymi Tupana'ga pendeaporogita mbopyahua'jaal'javi koji'l i ti ġa toko ji ja ji kwahaheteavo javo.

¹¹Ġa ndokoa'javi nhande ve ojoatyatyvive'ga Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahurame. Nurā xa'ete'varuhuyme ti ojohupe orepyry ore pe hohe jave'yma. Judeusramo toro'ete'varuhuyme ti pe me judeus'garūiva'ea pe. Judeus'garūiva'ero tape'ete'varuhui ti ore ve judeusva'ea pe. A'ereki nhande ojo'ja judeusva'ea judeus'garūiva'ea pavei Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahurame. Xa'ete'varuhuyme ti ojohupe orepyry ore pe hohe jave'yma.

Po nhande tikytiuka nhanerakwanhapira nhande ko Tupana'gareheva'ero kiro javo, xa'ete'varuhuyme ti ojikytiukare'īve'ga pe. Po nhande ndiajikytiukari, xa'ete'varuhuyme ti ojikytiukave'ga pe. A'ereki nhande ojo'ja nhandejikytiukava'ea nhandejikytiukare'īva'ea pavēi. A'ereki Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahu. Nhande ojo'ja pa: nhandegwyripeve'ga

nhandegwyripeve'̄garūive'̄ga pavēi, nhande'jave'̄ga hajiheve'̄ga pavēi, ipiro'ye'̄yve'̄ga ̄ga pavēi – kiroki ̄ga oporavyky ojive jate ipiro'ye'̄ga.

̄Ga nhaporemo ojoatyatyvive'̄ga nhaporemo ndokoa'javi āgwamo nhande ve. A'ereki nhande ojo'ja pa Tupana'ga nhandereaporogita mbopyahurame. Cristo'ga rehe jate nhande xanhimbovy'a. Ga jate nhande hohe pa nhanderuvihavuhuhetero. Ga nhande pojyka pa.

¹²⁻¹³ Nurā pejikovo Jesus'gareheva'ero ti peko katu. A'ereki Tupana'ga oko hete pe ndehe pe arōheteavo. Ga pe mo'emo'ē toko ti ̄ga Jesus'gareheva'ero okokatuavo javo. Pejoporogwety po ti pe hamo hahyrame pe me nehē. Pepyry ti pejohupe. Tapenhimbohetei ti. Penhimōgatyrō ti. Penhimomirana ti penhimonha'ngae'yma pejikokatuavo pejohupe. Ojipe'ga rekote'varuhurame nde ve terehenonha'javi garekote'varuhua ejive. Nahā ti tapehenonha'javi pejikote'varuhua pejohupe. A'ereki imomborirē Cristo'ga nohenonha'javi pendekote'varuhua. Na jitehe ti tapehenonha'javi pejikote'varuhua pejohupe.

¹⁴ Koj'i ji ei pe me: Penhoarō hete ti no. Penhoarōheterame ti pe peko pa Tupana'ga ja. A'ea ga opota. ¹⁵ Tupana'ga pe mbojogwereko katu. A'ero ti pejikokatuavo pejohupe pejeaporogita katu nahannahā nhande rekoi javo. A'ea Tupana'ga opota. Ymyahū ga pe mo'emo'emba Jesus'gareheva'ero ̄ga ti tojogwereko katu pa javo. Pe'ji ti Tupana'ga pe: "Ndepyry hete nde ore ve!" A'ea ti pe'ji ga pe.

¹⁶ Nane'ymi pejapyaka hete ti Cristo'ga remimbo'ea rehe nhaporemo ikwahaheteavo garemimbo'ea toki hete peyyviteri pe ikwahyheteavo pe mombyrymbyryva pe mbo'emb'eavo. Penhombo'emb'e ti hehe penhomomoranduva. Penhimby'yi ti pehendu katu ti Cristo'ga nhi'īga javo. Penhimby'yi ti Tupana'ga nhi'īga mombe'gwovo Jesus'ga mombe'gwovo no imombe'gwovo ̄gandekokatua ̄ganemimombyryva nhande ve. Nahannahā ti penhimby'ymby'yi Tupana'ga pe ga mboheteavo ga rehe pejoryjoryvamo.

¹⁷ Cristo Jesus'gareheva'ero ̄gwaramo ti peko katu pejikovo ganhi'īga rupi peporavykyrame. Peko katu ti penhi'īgame. Pendekoa rupi nhaporemo ti peko katu jipi ga mboheteavo penhinhil'īga Tupana'ga pe. "Ndepyry hete nde, Ap̄i," pe'ji ti ga pe. "Āgwamo pyry hete ore ve. A'ereki nde orerekote'varuhua momboruka Jesus'ga manoro ̄gwaramo ore ve. Ga ko orepojykaharete'ga ore pokoga a'ero." A'ea ti pe'ji Tupana'ga pe nhanderuvete'ga pe.

̄Ganembireko'̄ga; ̄ganongapypewe'̄ga

¹⁸ Kunhano peko ti penhimbireko'̄ga nhi'īga rehe pejikoty'aro ̄gwaramo Cristo'ga pavēi.

¹⁹ Akwaimba'ero pearō hete ti penhimbireko'̄ga nderekokatuavo ̄ga a'nguavo penhimonha'ngae'yma ̄ga ndehe.

²⁰ Tay'rilo pehendu katu ti pejuva'̄ga nhi'īga penhy'̄ga nhi'īga reheve. A'ereki nanongara rehe Cristo'ga onhimohē.

²¹ Ģanduvamo tapemonhimonha'nganha'ngaukari ti peja'yra'ga pejihe ja'javo
̄ga pe ̄ga mbo'erame ̄ga monhimomboaka. Pe ̄ga monhimonha'ngaukaramo po
ti ̄ga okoveveuhu okoteheavo neh̄e ore ndorokwahavi hete javo.

²² Ojipe'gapyriva'ero ipiro'ye'ýva'ero pehendu katu ti ̄ganhi'īga
penhimboporavykyve'̄ga nhi'īga ̄ga nhi'īpo'rupava. Peko ti ojipe'̄ga ja r̄ui.
Opojyakahara'̄ga gwepiagame ̄ga oporavyky katu tianembohete ti ̄ga javo. ̄ga
gwepiagame'ymame ̄ga ndoporavykyi a'ero. Peko ti ̄ga ja r̄ui. Pejipojyakahara'̄ga
pejepiagame ti peko ̄ganhi'īga rupi. ̄ga pejepiagame'ymame ti peko ̄ganhi'īga
rupi jitehe pejiporavykykatuavo. Cristo'ga rendukatuavo ̄gwaramo
pejeaporogita katu ti xaporavyky katu tuh̄e ti nhandepojyakahara'̄ga pe javo.

²³ Peoporavykyrame ti pejirokwa jipi peoporavykykatupota pejikokatuavo
pejoryjoryvamo. Penhi'īgame ti pejirokwa jipi pejikokatuavo
pejoryvamo. Pejikoa rupi nhaporemo ti pejirokwa jipi. Pe'ji ti
pejiyyteri pe: "Nhandeporavykykaturame nhandepojyakahara'̄ga pe ̄ga
pokoga, Cristo'ga pe tuh̄e nhande xaporavyky katu ga pokoga," pe'ji
ti. ²⁴ "Cristo'ga nhandepojyakaharete'ga, gaha ti nhande reroho yvagi
pe pevo nhande mongovo Tupana'̄ga pyri avuirama neh̄e." A'ea ti pe'ji
pejiporavykykatuavo. Na tuh̄e ti ga okwepy katu pe me. A'ereki Cristo'ga
pe tuh̄e pe peoporavyky nhandepojyakaharete'ga pe.

²⁵ Tapeporavykyte'varuhui ti. A'ereki ojo'ja yvyakotyve'̄ga ndekoi
Tupana'̄ga pe. Kiroki ̄ga oko te'varuhu – ̄ga pe nhaporemo ti ga ei peko
te'varuhu pe javo neh̄e.

4 ¹ Ģapojyakaharamo pemondo katu ti pejipyrite'̄ga pe pejikokatuavo
̄ga pe. A'ereki pe perekopepojyakahara'̄ga no. Ga ko Tupana'̄ga. Ga
oko yvagi pe pepojyakaharetero pendekoa repiapava. A'ea ikwahavame ti
perekoka katu pejipyrite'̄ga.

Koji'i Paulova'ea omoğita Colossospeva'ea

² Penhi'ī ti Tupana'̄ga pe jipi. Pejirokwa ti penhinhilīga ga pe. Pe'ji ti ga
pe no: "Ndepyry hete nde ore ve."

³ Ji Cristo'ga mombe'urame ojipe'̄ga ji mondo cadeia pype tomombe'uajavyme
ti ga Cristo'ga javo ikwehe'i. A'ea pype ji rekoi āgwamo. Penhi'īgame Tupana'̄ga
pe ti pe'ji: "Ymyahū ahe ndokwahavi ve Cristo'ga nerembiepiukaripyre'yma'ga.
Aerē nde ga kwahavuka pota yvyakotyve'̄ga pe. Marā po ti Paulo'̄ga ga mombe'u?
Alereki tegwete ̄ga pe imombe'uhava kiro. Ekwahavuka ti ̄ga pe tomombe'u ̄ga ga
ojipe'̄ga pe." A'ea ti pe'ji Tupana'̄ga pe ore repyga. ⁴Pe'ji ti Tupana'̄ga pe: "Epoko
ti Paulo'̄ga ̄ga mbo'ekatukatuuaka ga pe nenhi'īga rehe. A'ero ti ̄ga ikwahahetei
Cristo'ga mombe'ua." A'ea ti pe'ji Tupana'̄ga pe. Ji ambo'e katu po ̄ga hamo.

⁵ Kiroki ̄ga ndojikogi Cristo'ga rehe – ̄gapyteri pe ti peko katu katu
ikwahava te'ite'varuhuyme ti ̄ga nhande ve javo. Pemombe'umbe'u
ti Cristo'ga ̄ga pe jipi. ⁶ Penhi'īgatu ti ̄ga pe pejikokatuavo ̄ga pe
hendupotaruka. A'ero ti pe ̄ga pokokwahavi ikwahavuka ̄ga pe nanani neh̄e.

Mbapavamo Paulova'ea okwatija Colossospeva'ea pe

⁷Tíquico'ga ti ji mombe'upavi pe me nehē nahanañā Paulo'ga rekoi javo. Ga ko nhaneirū'ga ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Oroarō hete ore ga. Oko hete ga Tupana'ga nhi'iġa rupi. Orojiko ore Tíquico'ga rehe a'ero. Ji pavēi ga oporavyky katu nhandepojyakaharete'ga pe Cristo'ga pe ga mombe'gwovo.

⁸Kiro ti ji Tíquico'ga mondoukari pe pyri nehē tomombe'u ti ga pe me jirekoja javo. Nahā ti ga pepy'a noğatui pe mbohoryval'java nehē. Tokwaha ti ga pendekoa no. ⁹Pendeheve'ga Onésimo'ga ti ji amondouka pe pyri nehē no Tíquico'ga rupi nehē. Onésimo'ga ko nhaneirū'ga no ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Oroarō hete ore ga. Oko hete ga Tupana'ga nhi'iġa rupi. Orojiko ore Onésimo'ga rehe a'ero. Tíquico'ga Onésimo'ga pavēi ġa memei ti omombe'u pa pe me nahanañā Paulo'ga ndekoi javo.

¹⁰Aristarco'ga omondouka onhi'iġa pe me. Ga ko cadeia pype kiro ji pavēi. Marcos'ga omondouka onhi'iġa pe me no. Ga ko Barnabé'ga rendyrahēa ra'yra'ga. Ga rurame pe pyri ti pejoryjory ga rehe imondovo ga pe, a'e jipe ko ji pe me. A'ea ji ea'javi kiro pe me. ¹¹Josué'ga omondouka onhi'iġa pe me no. Ga pe nhande ei Justo. A'ereki ga pyry hete. Aristarco'ga Marcos'ga pavēi Josué'ga pavēi – ġa ko judeusramo oko ojikoga Cristo'ga rehe. Ĝa jate judeusramo oporavyky avo ji pavēi toko ti Tupana'ga vyvakotyve'ġa nduvihavuhuhetero javo. Ĝahā onoğatu jipy'a ji pokoga.

¹²Pendeheve'ga Epafras'ga omondouka onhi'iġa pe me no. Oporavyky ga Cristo'ga pe ga mombe'gwovo ojipe'ġa pe. Nane'ymi ga nhi'inhi'iħetei Tupana'ga pe pe ndepyga. Tupana'ga pe ga ei jipi: "Epoko ti Colossospeve'ġa," ei ga Tupana'ga pe. "Nurā ti ġa jikohetei Cristo'ga rehe opohire'yma ga hugwi okokatuheteavo nehē. A'ero ti ġa ikwhahapavi tuhē neremimbotarimova'ea nde nhi'iħpo'rūpava," ei ga Tupana'ga pe jipi. ¹³A'iti a. Ojirokwa hete ga javo Tupana'ga pe pe ndepyga jipi ojipeva'epewe'ġa ndepyga cidadespeve'ġa ndepyga no Laodicéiapeve'ġa Hierápolispeve'ġa. Garemimbotarimova'ea pe me ji akwaha.

¹⁴Lucas'ga omondouka onhi'iġa pe me. Ga ko ore pohano okovo oreremiarħohetehara'ga. Demas'ga omondouka onhi'iġa pe me no.

¹⁵Pemombe'u ti nhaneirū'ġa pe – kiroki ġa oko cidade de Laodicéia pe. Ga ko nhaneirū'ġa ojikoga ġwaramo Cristo'ga rehe. Ĝa pe ti pe'ji Paulo'ga omondouka onhi'iġa pe me javo.

Pemombe'u ti Ninfa'ga pe no Paulo'ġa omondouka onhi'iġa nde ve javo. Ĝa pe no – kiroki ġa ojatyka Ninfa'ga ronga pe tihendu Tupana'ga nhi'iġa javo – ġa pe ti pemombe'u no.

¹⁶Pemonhi'i ti pejohupe nhirembikwatijarukara tihendu ti Paulo'ga nhi'iġa nhandejive javo. Imonhi'iġirē nhirembikwatijarukara ti pemondo cidadepeve'ġa pe Laodicéiapeve'ġa pe. Tohendu ti ġa nhinhi'iġa pe me no. Akwatijaruka ji ojipea nhinhi'iġa mondovouka Laodicéiapeve'ġa pe ojili'i.

Imonhi'iğirẽ ojohupe tomondo ti ġa pe me tomonhi'ī ti ġa ojohupe javo. Pemonhi'ī ti a'ero pejohupe ikwahava nhinhi'iğā ġa pe.

17 Pe'ji ti Arquipo'ga pe: “Cristo'ga nhandepojykaharete'ga ko e'i nde ve raikwehe: ‘Nahanahā ti ji nhi'īpo'ru pa,’ e ko ga nde ve raikwehe. Enhi'īpo'ru pa ti ga a'ero.” A'ea ti pe'ji Arquipo'ga pe.

18 Ji tuhē kiro ikwatijari jipovo inoğā nhinhi'iğā imondovouka pe me. Tapemoka'nhymi ti jirekoadeia pype.

Kiro ji ei: Tomombyry ti Tupana'ga pe me, a'e ji.